

Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Κ Η

A P M O N I A

Τεύχος 44

XI — 2015

Το υπόβαθρο της επαναστατικής σκέψης είναι η α-λήθεια: η διατήρηση στη μνήμη και συνεπώς η διάσωση από τη λήθη ("α" στερητικό και "λήθη") των ιστορικών ανθρώπινων εμπειριών, συμβάντων, στοχοθεσιών, βιωμάτων και επιτευγμάτων, που με την εκ μέρους μας επεξεργασία τους συμβάλλουν στον διαυγέστερο κάθε φορά προσδιορισμό όχι μόνο του στόχου μας και των ακριβών χαρακτηριστικών του αλλά και των απαιτούμενων μέσων για την επίτευξή του(ς).

Αντίθετα, η άσκηση της εξουσίας στηρίζεται στη λήθη: στην ανάπτυξη ενός λόγου επί ενός παρόντος χωρίς παρελθόν και χωρίς μέλλον, ενός παρόντος που το διαμορφώνει εναλλάξ ο "ήρωας" ή ο "ηγέτης". Γι' αυτό, διαν φεύγει αυτός, φεύγει και ο χρόνος Δ-ασκησης της ηγεσίας του, το "παρόν" του, το οποίο γίνεται πια παρελθόν και ως τέτοιο — υποτίθεται διτι — δεν έχει πια νόημα η ενασχόλησή μας με αυτό και με τα συμβάντα που το καθόρισαν αφού αυτό που "μετράει" είναι το νέο "παρόν" και ο τρόπος διαμόρφωσής του από τον νέο "ηγέτη". Προφανώς, χωρίς παρελθόν και παρόν, δεν υπάρχει και μέλλον. Αυτή η υποτιθέμενη α-χρονία οδηγεί αφενός το εκάστοτε παρόν και τη σκέψη που δεσμεύεται σε αυτό το "παρόν" προς μια ύπαρξη αέναη, δύσον αφορά το "παρόν" και αποφανύουσα, δύσον αφορά τη σκέψη, επιβεβαιωτικά επί αυτού του "αενάως παρόντος". π.χ.: "πάντα υπήρχε και πάντα θα υπάρχει χρήμα, εξουσία και εκμετάλλευση". Αφετέρου, και ως προέκταση του "αφενός", οδηγεί σε μια απλώς "μεταρρυθμιστική/βελτιωτική" αντίληψη και δράση, σε μερεμέτια δηλαδή επί ενός αενάως και όρα αμετάβλητου στα βασικά του χαρακτηριστικά παρόντος, το οποίο, ως τέτοιο, επιδέχεται μόνον μικρές βελτιώσεις. Άν στο "αφενός" και στο "αφετέρου" προστεθεί και η "τέχνη" να φορτώνεται ο απεργόμενος εκάστοτε "ηγέτης" τη δυσαρέσκεια του κόσμου για τις πολιτικές που ασκήθηκαν επί των ημερών του, τότε έχουμε μια εκ των δύο "πλήρη" εικόνα του υπχαντισμού αναπαραγωγής της υφιστάμενης κοινωνικής οργάνωσης. Προφανώς, για εμάς τουλάχιστον, για να είναι δύντας πλήρης αυτή η εικόνα πρέπει να ενταχθεί σε μια εκ των κάτω, δηλαδή ταξική, εικόνα. Μια εικόνα α-λήθειας, δηλαδή χωρίς λήθη.

Μια τέτοια εικόνα, μια εικόνα μνήμης, παρουσιάσαμε στο προηγούμενο τεύχος για να αναδείξουμε τις καταγωγικές ρίζες του ιδεολογικού πλαισίου, βάσει του οποίου νοηματοδοτεί ο ΣΥΡΙΖΑ την ύπαρξη και την "αποστολή του", και βάσει, ξανά, των οποίων ρίζων και του οποίου πλαισίου κατατάσσουμε, εμείς, τον ΣΥΡΙΖΑ στην αριστερά του κεφαλαίου.

Για να μην συνδεθούμε με τη μνήμη και για να μείνουμε έτσι διπλοί απέναντι στην αριστερά του κεφαλαίου, βομβαρδιζόμαστε μετά το '12 με τη φράση: "πρώτη φορά αριστερά". Σε δι, τι αφορά τη λέξη "αριστερά" αυτής της πρότασης, έχουμε ήδη μιλήσει. Εδώ θα θίξουμε τη φράση "πρώτη φορά" αυτής της πρότασης. Εμείς θα το θίξουμε αλλά εσείς θα αναπτύξετε επιχειρήματα αναφορικά με το αληθές ή όχι της φράσης αυτής της πρότασης. Εμείς θα αρκεστούμε να ισχυριστούμε διτι η "ριζοσπαστικότητα" και το "αριστερόν" του λόγου του ΣΥΡΙΖΑ δεν φτάνει ούτε στο μισό των αντίστοιχων της "Διακήρυξης της 3ης του Σεπτέμβρη", του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Στη ανοιχτή επιστολή ενός μέλους του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στον πρόεδρο αυτού του κόμματος, στον Ανδρέα Παπανδρέου, νομίζουμε διτι αιτιολογείται και δικαιολογείται ο ισχυρισμός μας βάσει και μόνον της επί τροχάδην αναφοράς που κάνει αυτό το μέλος σε βασικά σημεία αυτής της Διακήρυξης και της υποτιθέμενης στόχευσής της: του σοσιαλισμού. Η επιστολή δημοσιεύτηκε σε ημερήσια αθηναϊκή εφημερίδα στις 26/6/90. Αν ο ισχυρισμός μας είναι έγκυρος, τότε θα πρέπει να μιλάμε για "δεύτερη φορά αριστερά", αφού το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήταν "πιο αριστερό" απ' τον ΣΥΡΙΖΑ. Έπρεπε να περάσουν πάνω από 40 χρόνια για να διαλυθούν οι αυταπάτες πολλών προλετάριων σχετικά με το ΠΑ.ΣΟ.Κ. Η φράση "πρώτη φορά αριστερά" θέλει να διατηρήσει στη λήθη το γεγονός διτι έχει

XXXX 2 ήδη υπάρχει "πρώτη φορά αριστερά". Παρουσιάζοντάς μας τον ΣΥΡΙΖΑ όμως "πρώτη φορά αριστερά" θέλει επίσης να μας αποτρέψει από την αναγκαία αυτοκριτική, που μας προφύλασσει από τον χαρακτηρισμό του αποδιδόμενο σ' εκείνον που "αμαρτάνει δις". Αυτοκριτική αναγκαία, διότι μας απεγκλωβίζει από τη λογική της ανάθεσης, από την οποία εμφορούμεθα την πραγματική πρώτη φορά αριστερά: τη λογική δις είναι κάποιου άλλου έργο, κι διχι δικό μας, η απελευθέρωσή μας από την καπιταλιστική κοινωνική σχέση, ή, έστω, δις μέλλει να βρεθεί ένας τρόπος διαχείρησης και διαμόρφωσης ενός καπιταλισμού με "ανθρώπινο πρόσωπο". Έργο που το είχαμε αναθέσει στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. .... Επ' αυτού, δικά μας, αναφερθήκαμε στο προηγούμενο τεύχος.

Εδώ, κατωτέρω, παραθέτουμε την προαναφερθείσα επιστολή ολόκληρη. Μέρος της είχαμε παραθέσει για πρώτη φορά στο τεύχος 12, της "Κ.Α.", τον Δεκέμβριο του 1996. Γιατί το 1996; Μα, ελάτε τώρα.... το ξεχάσατε; Τότε, ωτε.... που "εκσυγχρονιστήκαμε" .... αφού προηγουμένως διχι "αυτοδιαχείρηση" δεν είδαμε, διχι από "τάξεις" δεν ξεμείναμε αλλά, αντιθέτως, "φεουδαρχικοποιηθήκαμε" — στα δεκαπέντε χρόνια που μεσολάβησαν μέχρι το '96, προλάβαμε και αποκτήσαμε βαρώνους, κόμητες, διαδόχους, ένας εκ των οποίων τελευταίων παρέλαβε επισήμως το "δαχτυλίδι", το '96, για να βασιλεύσει και να μας εκσυγχρονίσει....

Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι η δεύτερη φορά αριστερά, και μάλιστα στην ίδια ρότα της πρώτης και εκσυγχρονιστικής, ώστε να ολοκληρωθεί το έργο αυτής και ο στόχος της: η γενική αναδιάρθρωση της σχέσης κεφαλαίου-εργασίας προς δύναμης φυσικά του πρώτου. Άλλεπάλληλες απόπειρες της πραγματικής πρώτης φοράς αριστεράς, μετά τα τέλη της δεκαετίας του '80, να "εξαμερικανίσει" την κοινωνική ασφάλιση και την εργασιακή συνθήκη — απόπειρες εν μέρει επιτυχημένες, εν γένει αποτυχημένες, με την έννοια δις κάθε φορά πέρναγαν λίγα μόνο από τα επιχειρούμενα να περάσουν μέτρα λόγω της αντίστασής μας. Και μετά, χάρη στο "χρέος" που φρόντισαν οι ίδιοι να αποκτήσουν, μας πείθουν (;) τώρα πια να αποδεχτούμε τις "αναπόφευκτες αλλά και αναγκαίες αλλαγές!" Άλλθεια, δταν για 60 χρόνια δίνεις δάκια (και εν πολλοίς αγύριστα) τα χρήματα των ασφαλιστικών ταμείων στους βιομήχανους, στους κατασκευαστές και τους εφοπλιστές, και φαλιρίζεις έτσι τα ταμεία αυτά, τί το "αναπόφευκτο" υπάρχει εδώ;

'Όπως η πρώτη φορά αριστερά κεφαλαιοποίησε πολιτικά τους αγώνες μας και βρέθηκε στην εξουσία το '81, έτσι και η δεύτερη φορά αριστερά κεφαλαιοποίησε τους αγώνες μας των τελευταίων ετών και ανέβηκε και αυτή στην εξουσία.

Αλίμονό μας αν υπάρχει μια ανάλογη επιστολή το 2025, γραμμένη από έναν νέο Τόσκα....

ΚΑΛΗΜΕΡΑ σύντροφε πρεδερε του ΠΑΣΟΚ. Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για την ένταξη στη Σοσιαλιστική Διεθνή.

Είναι σχέδιο το κυρίαρχο θέμα στο Κίνημα και υπάρχει και μεθόδευση να ξεπεραστεί ανώδυνα και να είναι τετελεσμένο γεγονός στο συνέδριο.

Και σαν παλιό μέλος του Κινήματος επίθυμώ να διαχωρίσω τη θέση μου από αυτή την επιλογή.

Μήπως, κύριε πρεδερε, οι αλλαγές στο ανατολικό μπλοκ εδραίωσαν και δικαίωσαν τη σοσιαλδημοκρατία, και η θέση του ΠΑΣΟΚ για σοσιαλισμό, για αυτοδιαχειριζόμενη οικονομία, για μια κοινωνία χωρίς τάξεις, χωρίς εκμετάλλευση κατέρρευσε μαζί με τα αυταρχικά καθεστώτα;

Δεν μπορεί να τσχυριστεί κανείς αυτό. Εκείνο που κατέρρευσε ήταν η ANTI-αυτοδιαχειριστική δομή της εξουσίας και της οικονομίας, και δικαίωσε απόλυτα τις θέσεις μας, που πρόβαλαν αμέλυντες και επίκαιρες. 'Έχασε ο κρατισμός, έχασε και ο παγκόσμιος καπιταλισμός, που τον βόλευε η ψυχροπολεμική καραμέλα για να χειραγωγήσει λαούς ολόκληρους.

ΣΗΜΕΡΑ υπάρχει μια εκμετάλλευση των διεθνών αλλαγών, ακόμα και στο Κίνημα, αρνητικά διως, σε μια προσπάθεια να αναπροσαρμόσει τις προηγούμενες "επικίνδυνες" θέσεις και να προσχωρήσει δινευ δρών σε διαχειριστικές λογικές και μεταρρυθμιστικές ΑΛΛΑΓΕΣ του καπιταλιστικού συστήματος, προβάλλοντας δια αυτό σαν ανάγκη για "εξέλιξη" του Κινήματος, και σ' αυτό τα πλαίσια "εντάσσεται και η πίθανή αλλαγή της ζητεύεται".

Η μεταρρυθμιστική λογική, η μετεξέλιξη του ΠΑΣΟΚ σε σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, διαφαίνεται ξεκάθαρα, με την ένταξη στη Σοσιαλιστική Διεθνή. Ποια, διως, είναι η Σοσιαλιστική Διεθνής και οι σοσιαλδημοκράτες που την αποτελούν;

"Εδώ πρέπει να σημειωθεί ο ιδιαίτερος ρόλος της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας, που με το πρόσχημα της σοσιαλιστικής παράδοσης και με σοσιαλίζουσα φρασεολογία έχει γίνει

υπέρμαχος του σύγχρονου ιμπεριαλισμού. Επειδή είναι Βαριά η κατηγορία, είμαι υποχρεωμένος να την εβραιώσω. Υπόρχουν τρία θέματα: Πρώτο, η μεταρρυθμιστική τοποθέτηση της σοσιαλδημοκρατίας. Είναι σαφές πως στα πλαίσια του σύγχρονου μονοπωλιακού καπιταλισμού, οριακές μεταρρυθμίσεις, που αφορούν την πολιτική ημερομισθίων, επιδοτήσεων, κοινωνικής ασφάλισης και καταπολέμησης της ανεργίας, αποτελούν, για τα μητροπολιτικά κέντρα, προϋποθέσεις για το ξεπέρασμα των αντιφάσεων του συστήματος και επομένως για τη συντήρησή του...

Γι' αυτό δεν πρέπει να παραχεινείται το γεγονός, διότι οι πιο αποφασιστικοί σύμμαχοι του πολυεθνικού κεφαλαίου είναι οι Ευρωπαίοι σοσιαλδημοκράτες... Δεύτερο, η σοσιαλδημοκρατία της Ευρώπης -- με τη φωτεινή εξαίρεση της Σκανδιναβίας, μα τιδιάτερα της Σουηδίας -- τάχθηκε πάντα στο πλευρό της ιμπεριαλιστικής επέκτασης, τόσο του δικού της δσο και του αμερικανικού μονοπωλιακού κεφαλαίου.

Τρίτο, η γερμανική σοσιαλδημοκρατία έχει πια μεταβληθεί στον κύριο εκφραστή της αμερικανικής πολιτικής στον ευρωπαϊκό χώρο... Κάτω από αυτές τις συνθήκες το ΠΑΣΟΚ πρέπει να πάρει ξεκάθαρη θέση απέναντι στην ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία."

Το παραπάνω κείμενο εντός των εισαγωγικών είναι λόγια δικά σας, σύντροφε Ανδρέα Παπανδρέου, σε μια παλιά σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής, και δεν θλέπω να έχουν αλλάξει τα βασικά δεδομένα της ανάλυσης αυτής, για να αλλάξει η πολιτική μας και να ενταχθούμε, μάλιστα, στη Σοσιαλιστική Διεθνή. Να μου επιτρέψεις, σύντροφε, να κάλεσω εσένα, μέχρι το τελευταίο μέλος, να εναντιωθεί στην επίλογή αυτή στο συνέδριο.

Συντροφικά

Ταύτας Γεώργιος

Πετρούπολη (Κεφαλληνίας 52)

[Υποθέτουμε, βασίμως, διότι ο κ. Ταύτας θα πήρε, αρκετά αργότερα από την χρονολογία σύνταξης της επιστολής του, και μια γεύση από τα πασοκικά "περήφανα γρατειά"....]

Κείμενο και αντιγραφή: Σ.Κ.

Στον χώρο που εδώ απομένει, θα παραθέσουμε άλλη μια επιστολή, που δημοσίευσε Η Εφημερίδα των Συντακτών, στις 7 Αυγούστου του 2013.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ

Μου είπαν πως πέθανε ο κομμουνισμός και αναρωτήθηκα: Ποιός απ' δλους; Γιατί νομίζω πως υπάρχουν τόσοι κομμουνισμοί δύοι αυτοί που ορκίζονται σ' αυτή τη λέξη μαζί με δύοντας την καταριούνται και ακόμη περισσότεροι. Έτσι, π.χ. εγώ ξέρω τρεις κομμουνισμούς. Τον πρώτο μονάδα τον δίδαξε ο λοχαγός μου δταν παρεμβαίνοντας στο μάθημα της "εθνικής διαπαίδαγώησης" που μας έκανε ένας λοχίας, του παρατήρησε να μην μας ταλαιπωρεί και να μας πει απλά διότι "ο κομμουνισμός είναι εχθρός της πατρίδας και τούπταλιν ο εχθρός της πατρίδας είναι ο κομμουνισμός". Λακωνικός ορισμός δχι και τόσο κατανοητός από μικρόνοες, δπως ο γρόφων. Αν είναι καλό ο άνθρωπος και απολαμβάνει την φαλιδισμένη του σύνταξη, θα ήταν ευχής έργο να επανέλθει και να μου τον κάνει λιανδά.

Ο δεύτερος κομμουνισμός είναι εκείνος που λένε οι οχτροί του διότι υπήρχε στην πρώην Σοβιετική Ένωση και στις συμμάχους της χώρες. Αυτός πράγματι πέθανε με την κατάρρευσή τους. Η επανεμφάνισή του μόνο σαν τραγωδία μπορεί να νοηθεί σε κάποιο ατύχημα της Ιστορίας με το επαναλαμβανόμενο εκκρεμές της Βίας. "Μία σου - μία μου, σειρά σου - σειρά μου." Αποτέλεσμα ανδρού του ρεβανσισμού και ιστορικής αποτελμάτωσης. Το περίεργο είναι διότι αυτοί που κυβερνούσαν αυτές τις χώρες και αυτοαποκαλούνταν κομμουνιστές, ουδέποτε ισχυρίσθηκαν διότι στις χώρες τους υπήρχε κομμουνισμός.

Ο τρίτος κομμουνισμός που ξέρω είναι εκείνος που θα υπάρξει δταν τα χρειαζόμενα αγαθά με την ανάπτυξη της τεχνολογίας και την επωφελή για τον δνθρωπο και φιλική προς τη φύση απόκτησή τους επιτρέφουν την αγία εκείνη ανισότητα δπου καθένας θα απολαμβάνει ανάλογα με τις ανάγκες του και θα προσφέρει ανάλογα με τις ικανότητές του. Αυτός ο κομμουνισμός δεν πέθανε γιατί απλά ακόμη δεν γεννήθηκε. Και δποιος ισχυρίζεται το αντίθετο είναι νέτα σκέτα σχιζοφρενής! Για να πεθάνει κάποιος, κάποια, κάτι, πρέπει πρώτα να γεννηθεί.... Μπάμπης Δαμουλιάδης Ευαγγελάτος, συνταξιούχος του ΤΣΔΥ

Indians having their hands chopped off for sailing to meet the gold dust quota.

Ανωτέρω απεικονίζεται η τιμωρία που υφίσταντο οι ιθαγενείς αμερικανοί από τους ευρωπαίους αποικιοκράτες. Όταν οι πρώτοι δεν έβγαζαν από τα ορυχεία χρυσού την προβλεπόμενη από τους δεύτερους ημερήσια ποσότητα χρυσού, οι αποικιοκράτες τους έκοβαν τα χέρια. Στο βάθος βλέπουμε Βουνό από σορούς ιθαγενών. Αυτή η τιμωρία, έκτοτε, έγινε συνήθης πρακτική και τη γεύτηκαν και οι γηγενείς κάτοικοι του κατ' ευφημισμόν Ελεύθερου Κράτους του Κονγκό.

Εν πρώτοις το απλό: Πέρσι, με π.χ. 1000 ευρώ μηνιαίο εισόδημα αγόραζες ορισμένες ποσότητες τροφίμων, ενδυμάτων, ειδών υπόδησης κ.λ.π. Φέτος, επειδή το εισόδημά σου αυξήθηκε π.χ. κατά 3%, παίρνεις μεν 1.030 ευρώ μηνιαίων αλλά, λόγω της αύξησης π.χ. κατά 10% των τιμών των προαναφερθέντων εμπορευμάτων — δηλαδή, λόγω της ακρίβειας — αγοράζεις κατά 3% -10% (= -7%) λιγότερα εμπορεύματα. Εξ αυτού συνάγεται, δημοσίευσε:

Είναι, αλλά όχι για όλους! Έτσι, αν κάποιου το εισόδημα αυξηθεί π.χ. όχι κατά 3% αλλά κατά 15%, τότε γι' αυτόν η ακρίβεια δεν είναι επώδυνη.... διότι αγοράζει φέτος κατά 15% -10% (= +5%) περισσότερα απ' δύο πέρσι εμπορεύματα.

Υπάρχουν τέτοιοι "κάποιοι"; Υπάρχουν, κι η ύπαρξη τους εξηγεί τι σημαίνει στην πραγματικότητα ακρίβεια. Ας ξεκινήσουμε δώρας με τι λέγεται συνήθως. Λέγεται δτι οι τιμές αυξάνονται διότι μεταξύ παραγωγού - καταναλωτή μεσολαβούν οι μεσάζοντες, που αγοράζουν προϊόντα από τους κατά τόπους ανά την Ελλάδα παραγωγούς και τα πουλάνε σε πολύ υψηλότερες τιμές στις κεντρικές αγορές π.χ. της Αθήνας, απ' όπου τα αγοράζουν με τη σειρά τους μανάβηδες, κρεοπώλες κ.λ.π. και μας τα πουλάνε σε ακόμη πιο υψηλές τιμές. Λέγεται, επίσης, δτι αυ εξέλιπαν αυτοί οι μεσάζοντες, οι τιμές θα ήσαν χαμηλότερες και επίσης δεν θα αυξάνονταν. Κατ' αρχήν, αν εξέλειπαν οι μεσάζοντες, πως θα έφθαναν στις κεντρικές αγορές της Αθήνας τα προϊόντα; Κατά δεύτερον, ακόμα κι αν εξέλειπαν οι αισχροκερδούντες μεσάζοντες, αυτό δεν θα εξηγούσε τις αυξανόμενες τιμές — η αισχροκέρδεια εξηγεί τις υψηλές τιμές αλλά δχι τις αυξανόμενες. Λέγεται, επίσης, δτι μια άλλη αιτία των υψηλών και αυξανόμενων τιμών είναι τα σουπερμάρκετ που, έτοι επειδή θέλουν και μπορούν, αυξάνουν τις τιμές στα ράφια τους. Τα σουπερμάρκετ αυτιτείνουν δτι αναγκάζονται γι' αυτό από τους προμηθευτές τους βιομήχανους, οι οποίοι είτε σιωπούν ή αυτιτείνουν δτι φταίνε τα σουπερμάρκετ. 'Ενα είναι βέβαιο: οι τιμές αυξάνονται. Γιατί; Γνωρίζουμε ή γνωρίζουμε στο περίπου γιατί αυξάνονται — έτοι δτις γνωρίζουμε δτι το χειμώνα κάνει κρύο και το καλοκαίρι ζέστη. Ανεξαρτήτως λοιπόν του λόγου που αυξάνονται οι τιμές, εμείς γνωρίζουμε δτι αυτές αυξάνονται. Το ζήτημα είναι τώρα γιατί η άνοδος των τιμών είναι για κάποιους επώδυνη και για κάποιους άλλους επωφελής.

Ποιοι χάνουν; Οι μισθωτοί — 3% αύξηση μισθού έναντι 10% αύξηση τιμών. Ποιοι αφελούνται; Οι μεσάζοντες, τα σουπερμάρκετ και οι βιομήχανοι, τα κέρδη των οποίων αυξάνονται διαν έχουμε αύξηση τιμών με σταθερούς μισθούς ή, όπως στο παράδειγμά μας, διαν οι τιμές αυξάνονται ποσοστιαία περισσότερο (10%) απ' όσο οι χρηματικοί μισθοί (3%). Έτσι, οι εργαζόμενοι με τους μισθούς τους αγοράζουν 7% λιγότερα εμπορεύματα ενώ οι επιχειρηματίες με τα κέρδη τους 5% περισσότερα. Να σημειώσουμε εδώ ότι οι εργαζόμενοι είναι αυτοί που παράγουν και τα εμπορεύματα που καταναλώνουν οι ίδιοι και τα εμπορεύματα που καταναλώνουν οι καπιταλιστές. Η ουσία, λοιπόν, είναι ότι η ακρίβεια, διαν υπερβαίνει την αύξηση των χρηματικών μισθών, μειώνει δ, τι αγοράζουν οι εργαζόμενοι και αυξάνει δ, τι αγοράζουν οι εργοδότες τους, οι καπιταλιστές. Το ζήτημα λοιπόν δεν είναι οι τιμές και η ακρίβεια αλλά ποιο μέρος του προϊόντος που παράγουν οι εργαζόμενοι παίρνουν αυτοί οι ίδιοι και ποιο οι καπιταλιστές. Και αυτό δεν εξαρτάται μόνον από τις τιμές και την ακρίβεια αλλά και — κυρίως — από τους χρηματικούς μισθούς. Οι χαμηλοί χρηματικοί μισθοί είναι λοιπόν το ζήτημα κι όχι οι υψηλές τιμές.

Έχουμε ήδη προύποθέσει αυθαιρέτως αύξηση κερδών 15%. Τί θα γινόταν αν οι χρηματοθοί αυξάνονταν δύο κι οι τιμές (10%); Οι εργαζόμενοι θ' αγόραζαν τις ίδιες ποσότητες εμπορευμάτων με πέρσι ενώ οι ποσότητες αυξάνονται κατά 15% -10% (= +5%) για τους καπιταλιστές. Συνεπώς, δηλ. την αύξηση του πραγματικού εθνικού προϊόντος την παίρνουν οι καπιταλιστές. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας ή και της απασχόλησης. Έδώ προφανώς η κατανομή του εισοδήματος μεταβλήθηκε σε βάρος των εργαζομένων και σε δύσκολος των καπιταλιστών -- παρόλο που οι πρώτοι αγοράζουν φέτος με το μισθό τους δύο και πέρσι.

Το σημαντικό λοιπόν δεν είναι οι τιμές και οι αυξήσεις τους αλλά το ύψος και η εξέλιξη του μεριδίου των μισθών στο εθνικό προϊόν (= δύο παράγουν οι εργαζόμενοι και δύο αγοράζουν οι ίδιοι και οι καπιταλιστές επησίως). Ωστόσο, η ουσία είναι άλλη και δύοκολα ακούγεται δημοσίως. Κι αυτή είναι η σχέση μισθωτής-εργασίας, σύμφωνα με την οποία ο εργαζόμενος παίρνει μέρος μόνον, υπό μορφήν μισθού, του προϊόντος που παράγει ενώ το υπόλοιπό το παίρνει υπό μορφήν κέρδους ο καπιταλιστής. Αυτή ακριβώς τη σχέση πρέπει ν' αλλάξουμε και μ' αυτόν το στόχο οφείλουν να συνδεθούν οι αγώνες μας για βελτίωση της θέσης μας στο μεσοδιάστημα.

Πλαναγιώτα: Τα πρώτα χρόνια ντρεπόμουν, πίστευα ότι εγώ φταίω για όλα — ότι φταίω που έμεινα άνεργη, ότι φταίω που δεν καταφέρω να ταΐσω τα παιδιά μου. Τώρα καταλαβαίνω ότι για κάποιους κυρίους κι εγώ και τα παιδιά μου είμαστε απλώς αριθμοί....

Ιορδάνης: Να σας πω εγώ τι είναι ταπείνωση: να αυτοκτονούν άνθρωποι από απελπισία, να έρχεται το τέλος του μήνα και να οκέφτεσαι ποιον απ' όλους τους λογαριασμούς να πληρώσεις γιατί δεν φτάνουν, να κρύβεσαι από τον διαχειριστή της πολυκατοικίας γιατί δεν έχεις για τα κοινόχρηστα, να κρύβεσαι από τον σπιτονοικούρη, να είσαι 50 χρονών και ν' απλώνεις το χέρι για να σου δώσει χαρτζιλίκι η γρια μάνα σου — αυτό είναι ταπείνωση.

Πόρισμα πρόσφατης έρευνας: Η πιο μεγάλη μπίγνα είναι το μουνί. Με 600 εκατ. ευρώ ετήσιο τζίρο, το "αρχαιότερο επάγγελμα του κόσμου" γνωρίζει νέα... άνθηση στην Ελλάδα του Μυημονίου, μετά την κάμψη της περιόδου 2000 — 2008. Αυτό που έχει αλλάξει είναι ότι πια οι μισές πόρνες είναι ελληνίδες, ενώ κάποτε είχαν εξαφανιστεί από τον δρόμο.

Πόρισμα άλλης πρόσφατης έρευνας: Περισσότερο από το 60% των εργαζομένων του πλανήτη εργάζεται σήμερα χωρίς καν να έχει κάποιας μορφής σύμβαση εργασίας.

Ο πατέρας μου μέτραγε κολόνες σε κατασκευαστική εταιρεία. Πάνω στους δύο μήνες του διώξανε μαζί με άλλους γιατί η επιχείρηση δεν πήγαινε καλά. Μετά τους πήρε όλους η μπάλα. Η εταιρεία φαλίρισε. Ο ιδιοκτήτης, Βέβαια, κανόνισε να αξιοποιήσει για πάρτη του δάνεια και επιδοτήσεις που πήρε δήθεν για να δουλέψει η εταιρεία — βίλες, κότερα, καταθέσεις σε ασφαλείς λογαριασμούς. Κι δύο ο κύριος τακτοποιόταν, ο πατέρας μου πάλευε να βολευτεί κάπου: φύλακας σε σούπερ μάρκετ, βοηθός τορναδόρος, πλύστης σε βενζινάδικο, ψήστης σε σουβλατζίδικο — διάτελε τον πόλεμο. Εντάξει, δεν μας πλησίαζε άνθρωπος εξαιτίας του, καθώς ζώντας στο σκατό και στο σκουπίδι, πίστευαν πως διάτελε μικρόβιο υπήρχε κυκλοφορούσε επάνω στον ίδιο και σε μας. Λες και είχαμε χολέρα. Άλλα, εντάξει, σκουπιδιάρης ξεσκουπιδιάρης, τουλάχιστον τη Βγάζαμε. Μετά που έληξε η σύμβασή του, διου κι αν χτύπησε για δουλειά, τζίφος. 'Ηρθε και η έξωση. Ο πατέρας μου αντέδρασε. Τέτοια ξεφτίλα δεν την άντεχε. Δεν πάει να του απειλούσε ο δικαστικός κλητήρας να συμμορφωθεί με την απόφαση του δικαστηρίου, ο πατέρας μου είχε ξαπλώσει και επ' ουδενί να το κουνήσει. Ο μπάτσος του πέρασε τις χειροπέδες και τον φόρτωσε στο 100. Μείναμε κάπου δύο μέρες εκεί έξω στον δρόμο — με τη μάνα μου, την αδελφή μου και τα πράγματά μας. Μέχρι που τη χτύπησε τη μάνα μου το εγκεφαλικό. Μείναμε μαζί της στο νοσοκομείο δύο να περάσει το κρίσιμο 48ωρο. Και μετά; Η αδελφή μου, εντάξει, γυναίκα ήταν, βολεύτηκε. Διόλεψε σε κάνα-δύο μπαράκια κι ύστερα, άκουσα, μπήκε σε κύκλωμα πορνείας. Να γαμιέται, για να ζήσει! Σπήν αρχή, τα πήρα. Μετά το σκέφτηκα πιο ψύχραιμα. Τί να έκανε, να πέθαινε; Επειδή, δηλαδή, δεν μπορούσα να γαμηθώ εγώ; Ήγήγα σε μια εταιρεία καθαρισμού κτηνίων. 'Ασε που με ξεκώλωνε στη δουλειά, δίχως να με δηλώνει κανονικά, με έβαζε και να υπογράψω φεύτικα ούτε ξέρω γιατί, και πάντοτε μου χρώσταγε έναντι, για να με έχει στο χέρι. Το ποτήρι ξεχείλισε, όταν κατά λάθος χύθηκε ο κουβάς και ζήτησα βετέξ. "Τί να το κάνεις. 'Ετσι που τα 'κανες, γλύψ' τα με τη γλώσσα σου." Πώς δεν τον σκότωσα. Τον έσπρωξα στο ασανσέρ και κλείνοντας την πόρτα, του έπιασα το κεφάλι απέξω. Αν δεν έμπαιναν στη μέση οι Ουκρανές, θα τον είχα αποκεφαλίσει. Πού να ψάξω μετά για δουλειά. Εξαφανίστηκα, μη με πιάσουν οι ρούνες. Γνωρίστηκα με δύλα παιδιά, με βαρύ παρελθόν, χωρίς, όπως εγώ, ελπίδα και με ανάγκη να τη Βγάλουμε πέρα. Κλέβαμε: μικρά παιδιά και γυναίκες στο δρόμο, περίπτερα, σπίτια, μαγαζιά και τράπεζες. Η βία δύνατος δύλο ζητάει και περισσότερη βία. Δεν μας έφτανε να αρπάξουμε και να την κάνουμε. Θέλαμε τζέτζελο. Χτυπούσαμε καίγοντας αυτοκίνητα, σπάζοντας βιτρίνες, να χορταίνουμε το μίσος μας. Ειλικρινά, δεν νιώθω τόφεις. Ούτε όταν σήκωσα το οπλισμένο χέρι μου να σκοτώω τη ρούνα έτοιμη να μου περάσει τις χειροπέδες — σαν την άλλη τη ρούνα, τότε που πέρασε βραχιόλια στον πατέρα μου. Τί έφταιγε η ρούνα, ε. 'Ένας βιοπαλαιστής, ίσως. Απλώς, εγώ δεν τον αντιμετωπίζω έτσι. Τον βλέπω σαν το πρόσωπο της κοινωνίας. Γιατί χρειάζεσαι η κοινωνία να έχει ένα πρόσωπο, για να κατευθύνεις το μίσος σου γι' αυτήν. 'Έτσι γενικά κι αδριστά η κοινωνία δεν λέει. Ούτε κι εγώ φταίω για διάτελε.

Η κοινωνία προετοιμάζει το έγκλημα -- ο εγκληματίας απλώς το διαπράττει.

Βίκτωρ Ουγκώ

Από το 1885 έως το 1909 το "Ελεύθερο Κράτος του Κονγκό" δεν ήταν απλώς αποικία του βελγικού κράτους αλλά ανήκε αποκλειστικά στην ατομική ιδιοκτησία του βασιλιά του Βελγίου Λεοπόλδου Β'. Μετά το 1909, αυτό επέστρεψε στην ιδιοκτησία του βελγικού Κράτους. Στο προαναφερθέν χρονικό διάστημα υπολογίζεται ότι έχασαν τη ζωή τους 8 έως 10 εκατομμύρια γηγενείς λόγω της αδίστακτης εκμετάλλευσης και των ανείπωτων αμοτήτων, στη μάλλον πρώτη γενοκτονία του 20ού αιώνα.

Ο Κόνραντ, που εργάστηκε στο εμπορικό ναυτικό την περίοδο 1874-94 και πέρασε τα μισά από αυτά τα χρόνια ταξιδεύοντας, είχε διασχίσει το βελγικό Κονγκό το 1890, συνεπώς είχε δει με τα ίδια του τα μάτια αρκετά απ' όσα συνέβαιναν εκεί.

Γ.Λ.

"Προτού πάω στο Κονγκό, ήμουν απλώς ένα ζώο."

Τζέζεφ Κόνραντ

Η "θέληση της δύναμης" δεν έχει υπομονή" ο Κουρτς — αντιπρόσωπος των δυτικών αξιών περί προδόσου και πολιτισμού — είναι το τέλειο παράδειγμα επ' αυτού. Διαλύοντας τις ιδεαλιστικές εκλάμψεις που κοσμούν τις συζητήσεις περί Φωτός, δηλαδή περί της "Εκπολιτιστικής αποστολής της Δύσης", άφησε να φανούν καθαρά οι τρομακτικές τάσεις του δύγματος περί φυλετικής ανωτερότητας — η τελική λύση: "Ξέσολοθρεύστε όλα τα κτήνη!" Διότι μόνον έτοι, με την καταστροφή των παλαιότερων και "μη προοδευμένων" κοινωνιών, με την απουσία δηλαδή μέτρου σύγκρισης, μπορεί ο καπιταλισμός να καμάνεται ότι συνιστά το μέχρι σήμερα υψηλότερο δείγμα ανθρώπινου πολιτισμού. Να καμάνεται ότι η διάλυση οιασδήποτε έννοιας ανθρώπινης κοινότητας, η συστηματική υπόθαλψη του ατομικισμού και του συνεπαγόμενου ανταγωνισμού, η μισθωτή εργασία, η εμπορευματοποίηση κάθε ανθρώπινης ανάγκης αποτελούν δείγμα πολιτισμού — και δήθεν του υψηλότερου μέχρι σήμερα. Ως αποτέλεσμα της ακάθεκτης επέλασης δύον αυτών, ούτε στα δύνειρά μας δεν συναντιόμαστε πια. Οι άνθρωποι σήμερα, στη συντριπτική τους πλειονότητα και στο ερώτημα "τί θα έκανες αν κέρδιζες με ένα λαχείο πολλά λεφτά?", απαντούν σε γενικές γραμμές ως εξής: "Θα εξακολουθούσα να δουλεύω", ή "Θα πήγαινα σ' ένα Βουνό υ' αράξω και να μην βλέπω κανέναν" — και αυτή η δεύτερη απάντηση δίνεται από παντρεμένους με παιδιά!...

J.D. / Σ.Κ.

Η μυραδίδ του βούρκου, του αρχέγονου βούρκου, γέμιζε τα ρουθούνια μου* η απόλυτη ακινησία του αρχέγονου δάσους απλωνόταν μπροστά μου... Το φεγγάρι είχε σκεπάσει με ένα λεπτό ασημένιο επίχρισμα τα πάντα -- τα πυκνά αγριόχορτα, τον βούρκο, το τέλχος της οργιώδους βλάστησης που υψωνόταν θεραπευτικά σαν πρόσωπο ναού, τον μεγάλο ποταμό που τον έβλεπα μέσα σε ένα κατασκότεινο ρήγμα να λαμπυρίζει, να λαμπυρίζει ασταμάτητα, καθώς κυλούσε διάλετα και χωρίς ίχνος ίχνου.... Αναρωτίδμουν αν η ακινησία δίλησε αυτής της απεραντοσύνης που μας κοίταζε ήταν δραγες πρόσαρπο ή απειλή. Ποιοι ήμαστε εμείς που είχαμε ξεστρατίσει ως εκεί; Μπορούσαμε τάχα να κυβερνήσουμε αυτό το αιμάτητο πράγμα ή θα μας κυβερνούσε αυτός; Ένιωθα πέρα μεγάλο, πέρα διαβολεμένα μεγάλο ήταν αυτό το πρόγμα το δάλαο και ίσως κουφό. Τί έκρυβε μέσα του; Είχα δει να βγαίνει από εκεί λίγο ελεφαντόδοντο και είχα ακούσει ότι ο κύριος Κουρτς ήταν εκεί. Είχα ακούσει αρκετά για αυτό -- και τι δεν είχα ακούσει. Κι δημος, δεν έφερναν κάποια εικόνα μαζί τους -- ήταν απλώς σα να μου είχαν πει πως έκρυβε έναν άγγελο ή έναν διάδολο.... [Ο Κουρτς] ήταν μόνο μια λέξη για μένα. Δεν έβλεπα τον άνθρωπο πίσω από το δνομα παραπάνω απ' όσο τον βλέπετε εσείς....

[...] Αυτή η δθλια συμμορία αυτοαποκαλείτο Αποστολή Ελντορδόντο, και νομίζω πως ήσαν δεμένοι και με δρόκο σιωπής. 'Όταν μιλούσαν, νόμιζες πως άκουγες χυδαίους κομπιναδόρους.... Να βγάλουν θησαυρούς από τα απλάχνα της γης ήταν ο μόνος πόθος της ψυχής τους. 'Οσο για τα πθικά τους κίνητρα, ήταν τα ίδια με αυτό που έχουν οι διαρρήκτες δταν ανοίγουν χρυματοκιβώτιο.... Μου φαίνεται πως προσπαθώ να σας διηγηθώ ένα δύνειρο -- πως κάνω δδικό κόπο, διότι καιδιά αφήγηση ονείρου δε μπορεί να μεταδώσει την αίσθηση του ονείρου.... δχι, δεν γίνεται να μεταδώσεις τη ζωτανή αίσθηση οιασδήποτε περιόδου της ζωής σου -- αυτή που συνιστά την αλήθεια της, το νόημά της, την δπιαστη και διαπεραστική ουσία της.... Ζούμε, δπως ονειρευόμαστε -- μόνοι.

Ζούμε, όπως ονειρευόμαστε — μόνοι

(GANG OF FOUR, LP "SONGS OF THE FREE", 1982.)

Άπαντες κατακερματισμένοι
Έρημος περιβάλλει τις επιθυμίες μας
Για να σπάσει το καβούκι συναναστρεφόμαστε με άλλους
Κάποιοι γέρνουν στις αγκάλες εραστών

Η πόλη, το μέρος για να ζεις
Χωρίς λεφτά, τρελλαίνεσαι
Πρέπει ν' ασκήσω ένα επάγγελμα!
Οφείλεις να πληρώνεις για την ικανοποίησή σου

Ζούμε, όπως ονειρευόμαστε — μόνοι
Για να σπάσει το καβούκι συναναστρεφόμαστε με άλλους
Κάποιοι φλερτάρουν με τον φασισμό
Κάποιοι γέρνουν στις αγκάλες εραστών

Ζούμε, όπως ονειρευόμαστε — μόνοι
Άπαντες κατακερματισμένοι
Έρημος με περιβάλλει!
Χωρίς λεφτά, όλοι μας θα τρελλαθούμε (σας ζητάμε συγγνώμη)

Άνδρας και γυναίκα χρειάζεται να δουλεύουν
Συμβάλλει στον αυτοπροσδιορισμό μας
Δεν γεννηθήκαμε στην απομόνωση
Αλλά μερικές φορές μοιάζει έτσι να έγινε

Ζούμε, όπως ονειρευόμαστε — μόνοι
Η απόσταση ανάμεσα στην εργασία μας και το προϊόν της
Κάποιοι ενδίδουν στη μοιρολατρία
Σάμπτως αυτό να ίσχυε εξ αρχής

(Μετάφραση: Σ.Κ.)

GANG OF FOUR : Άνδρας και γυναίκα χρειάζεται να δουλεύουν
Συμβάλλει στον αυτοπροσδιορισμό μας

Tz. Κόνραντ : Δε μ' αρέσει η δουλειά — σε κανέναν δεν αρέσει — αλλά μ' αρέσει αυτό που σου δίνει η δουλειά: την ευκαιρία ν' ανακαλύψεις τον εαυτό σου, τη δική σου πραγματικότητα — για τον εαυτό σου κι όχι για τους άλλους....

Η Καρδιά του Σκότους

Βλέπε: 1) Βέρνερ Χέρτζοκ: Αγκίρε, η μάστιγα του θεού (1973), ελεύθερη μεταφορά.
2) Φ. Φ. Κόππολα: Αποκάλυψη τώρα! (1979), πιστή μεταφορά, "Βιετναμοποιημένη".